

18. Lastensuojelu ¹⁾

Yleiskatsaus

Pääkaupungin lastensuojelutoiminta joutui kertomusvuoden aikana kahdessa suhteessa yleisenkin mielenkiinnon kohteeksi. Uuden sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaisesti oli koetettava löytää suurkaupungin erikoisiin oloihin soveltuva hallinto-organisatio. Eri elimien suorittaman perusteellisen pohdinnan jälkeen päädyttiin kolmen erillisen lautakunnan järjestelmään, mikä asiallisesti merkitsi vain vallinneen järjestelmän hyväksymistä.

Kaupungin lastenhuoltolaitosten kehittämistä koskeva kysymys joutui ratkaisuvaiheeseen. Lastensuojelulautakunnan aloitteesta perustettu komitea sai mietintönsä valmiiksi. Se käsiteltiin periaateluontoisena kaupunginvaltuustossa, joka hyväksyi tehdyt vastaiselle toiminnalle tärkeät esitykset.

Lautakunnan ryhtyessä päätöksen aiheuttamiin yksityisiin ja osin runsaasti aikaa viepiin käytännöllisiin toteuttamistoimenpiteisiin lastenhuoltolaitokset joutuivat Ryttylän koulukodin tunnettujen tapausten johdosta julkisenkin huomion kohteeksi. On aihetta todeta, että laitoksiin - varsinkin koulukoteihin - kohdistunutta arvostelua värittivät tällöin valitettavan suuressa määrin perehtymättömyys laitostyöhön, hoidettavien tarpeisiin ja työntekijäin vaikeuksiin. Arvostelu ei näin ollen voinut muodostua yksinomaan rakentavaksi, kuten varmaan monella taholla oli toivottu. Tapauksen valossa suoritettu tutkimus sensijaan on antanut tukea sille lautakunnan aikaisemmalle käsitykselle, että lastenhuoltolaitosten toiminta kaipaa jatkuvaa kehittämistä varsinkin hoidokkien yksilöllistä tutkimusta ja henkilökunnan pätevyyttä ajattel-

len. Huostaanotettujen sijoitusvaikeudet lisääntyivät siitä huolimatta, että perhesijoitusta pyrittiin edelleen laajentamaan ja yksityisten järjestöjen kanssa tehtiin mm. erikoissopimuksia paikkojen varaamisesta lastensuojelulautakunnan tarpeisiin. Edelleen jatkuneiden syvemmin vajaamielisten ja pienten lasten sijoitusvaikeuksien lisäksi alkoi painetta esiintyä huomattavasti myös kouluikäisten poikien kohdalla. Kaupungin omien laitosten vahvistettu paikkaluku oli vuoden päätyessä 556, mitä määrää jouduttiin kuitenkin jatkuvasti ylittämään. Vastaanottokotia lukuunottamatta, jossa oli vapaita paikkoja. Hoitovuorokausien määrä pysyi edelliseen vuoteen verrattuna suunnilleen ennallaan. Lähinnä palkkojen ja hintojen nousun, mutta osittain myös hoidokkien vaatetustason parantamisen vuoksi laitosten vuosikustannukset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 43 %:lla. Yksityisten laitosten ja perhesijoitusten hoitokorvauksissa nousu oli n. 35 %, minkä aiheuttivat lähinnä hoitomaksujen jatkuvat korotukset.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano. Sosiaaliministeriön tammikuun 7 päivänä 1947 vahvistaman lastensuojeluohjesäännön mukaisesti lautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä osastoissa käsiteltäviä asioita varten 6 lisäjäsentä ja samoin yhtä monta varajäsentä

1) Eräät kertomukseen liittyvät taulukkotiedot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

kuin lautakunnassa oli jäseniä ja lisäjäseniä, Lautakunta ja eri osastot muodostuivat seuraavasti:

Puheenjohtaja:
Manninen, S., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V.A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A.H., yliopiston professori
Westerlund, G., hovioik. auskultantti
Bruun, E., ylikirjastonhoitaja
Ilvesviita, O., kanslianesimies
Ikonen, A., arkistonhoitaja
Ruohonen, R., rouva
Suosalmi, M., rouva

Varajäsenet:
Heiniö, P.J., ylilääkäri
Lindberg, P., varatuomari
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Lojander, I., rouva
Välilä, T., ompelija
Karvinen, A., toimittaja
Penttinen, E., varanotaari
Lahdensuu, S., lääketieteen tohtori
Oksanen, T.N., opettaja

Lisäjäsenet:
Ruottula, K., filosofian maisteri
Nuotio, S., sacr.min.kand.
v.Weissenberg, G.K.B., filosofian maisteri
Dahl, L., rouva
Ristimäki, I., rouva
Jyrkänne, A., rouva

Varalijäsenet:
Sinervo, A., johtajatar
Jännes, N., lääketieteen lisensiaatti
Saltzman, K., opettaja
Puhjo, S., rouva
Andersson, N., rouva
Niemenperä, M., lipunmyyjä

Lautakunnan jäsenistä Manninen, Päivänsalo, Ylppö, Bruun, Ilvesviita ja Ruohonen muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului opettaja V.E. Kivisalo ja opettajiston varaedustajana opettaja T.R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa toimitsija E. Saastamoinen.

Eri osastojen puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi sekä jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Turvattomien lasten huolto-osasto:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja
Dahl, L.
Suosalmi, M.

Suojelukasvatusosasto:
Westerlund, G., puheenjohtaja
Nuotio, S., varapuheenjohtaja
Ruohonen, R.
v.Weissenberg, G.

Erittyishuolto-osasto:
Ilvesviita, O., puheenjohtaja
Ylppö, A., varapuheenjohtaja
Ruottula, K.
Jyrkänne, A.

Työhuolto-osasto:
Manninen, S., puheenjohtaja
Ikonen, A., varapuheenjohtaja
Ristimäki, I.

Kaupunginhallitusta edusti kaikissa osastoissa toimitsija E. Saastamoinen. Lääninhallituksen määrääminä jäseninä kuuluivat työhuolto-osastoon invaliidihuoltovirkailija H. Linnomaa ja rehtori T. Laakso sekä näiden varamiehinä vastaavasti ompelija S. Huotari ja insinööri L. Tiitola.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 335 (edellisenä vuonna 336) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja pöytäkirjat sisältävät 33 (21) pykälää. Eri osastojen toimintakertomus seuraa tuonnempana.

Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:
Sosiaalihuollon hallinnon järjestely. Kaupunginvaltuusto päätti tammikuun 23 p:nä, että kaupungin sosiaalihuollon eliminä tulevat edelleenkin olemaan entiset nim. huoltolautakunta, lastensuojelulautakunta ja lastentarhain johtokunta. Kaupunginhallitus asetti 5-henkisen komitean laatimaan näin hyväksytyn organisaation pohjalla uutta sosiaaliohjesääntöä, Lautakunta antoi (1.6. 144 §) lausuntonsa valtuustolle sosiaalihuollon ja samanaikaisesti laadittujen kaupungin lasten- ja nuorisohuoltolaitosten ohjesääntöehdotusten

johdosta. Sosiaaliministeriö vahvisti Helsingin kaupungin sosiaaliohjjesään-
nön marraskuun 5 p:nä ja Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan alais-
ten lasten- ja nuorisohuoltolaitosten ohjesäännön marraskuun 20 p:nä. Sosiaa-
liojhjesäännön mukaan lastensuojelulautakunnan lisäksi päätösvaltaisina elimi-
nä tulivat olemaan sen asettamat lastenhuolto-, suojelukasvatus-, elatusapu-
sekä äitiysavustus- ja perhelisäajaostot ja lisäksi lastenkotier ja koulu-
kotien johtokunnat. Uutta sosiaaliohjjesääntöä tulitaisiin noudattamaan vuoden
1952 alusta. Vahvistetussa sosiaaliohjjesäännössä käytettiin lastentarhainjoh-
tokunnasta nimitystä lastentarhain lautakunta.

Lastenhuoltolaitosten toiminnan järjestely ja uutisrakennuskysymyksiä.
Lautakunta joutui kertomusvuonna (30.1. 5 §) antamaan lausuntonsa lastenhuol-
tolaitoskomitean mietinnön johdosta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi elokuun 29
p:nä periaatteessa komitean mietinnön, mikä merkitsi sitä, että yhtenäinen
turvattomien lasten vastaanottokoti perustettaisiin Sofianlehdon ja vastaan-
ottokodin rakennuksiin, kuitenkin niin, että suojelukasvatuksellisten poikien
tarkkailukotia ei sijoitettu Reijolaan, vaan lastensuojelulautakunnan esityk-
sestä muualle. Samalla hyväksyttiin periaatteessa ehdotus Toivolän kouluko-
din rakentamisesta turvattomien, apukouluasteisten oppilaiden kodiksi sekä
ehdotus turvattomien tyttöjen nuorisokodin perustamisesta. Kaupunginvaltuus-
ton em. päätöksen käytännölliseksi toteuttamiseksi lautakunta esitti (27.9.
258 §), että suojelukasvatuksellisten poikien tarkkailukodin perustamista
varten kaupunki hankkisi Lemmilän ja kaksi Linnanmäen tilaa Hyvinkään kunnan
Ridasjärven kylästä. Esitys johtikin tulokseen. Muussa suhteessa valtuuston
päättöksen käytännöllinen toteuttaminen siirtyi vuoteen 1952. - Toivolän oppi-
laskodin koulu- ja oppilasosastorakennuksen luonnospiirustukset sosiaaliminis-
teriö vahvisti elokuun 6 p:nä. Rakennustöitä varten oli käytettävissä noin
30 000 000 mk:n määräraha, mutta töitä ei päästy kertomusvuonna alkamaan. -
Nukarin lastenkodin talous- ja liiterirakennuksen luonnospiirustukset sosiaa-
liministeriö vahvisti elokuun 8 p:nä. Tämänkään rakennuksen töitä ei päästy
alkamaan kertomusvuonna, mutta vuoden 1952 talousarvioon otettiin tarpeelli-
nen määräraha.

Rinnekodin lisäpaikkojen rahoitus. Lautakunta puolsi (14.8. 215 §) Helsin-
gin diakonissalaitoksen esitystä, että kaupunki varaisi vielä 10 paikkaa ra-
kennettavasta vajaamielisten lasten hoitolasta, jolloin kaupungin tulisi suo-
rittaa yhteensä 8 700 000 mk.

Metsäkummun myyntitarjous. Lautakunta puolsi Kenraali Mannerheimin lasten-
suojeleluliiton omistaman, kaupungin ostettavaksi tarjotun ongelmalaisten tark-
kailukodin hankkimista lastensuojelulautakunnan tarpeisiin.

Huollettavien ahkeruusrahat. Lautakunta joutui kiinnittämään huomiota sii-
hen, että kaupungin pysyvästä hoitoa antavissa lastenkodeissa ei määräraho-
jen niukkuuden vuoksi ollut voitu antaa juuri ollenkaan ohjesäännön edellyt-
tämää ahkeruusrahoja, vaikka sellainen olisi kasvatuksen kannalta tärkeätä,
koska yksityisissä perheissäkin annetaan lapsille taskurahoja. Edellä olevan
johdosta lautakunta hyväksyi (30.1. 12 §) ehdotuksen ahkeruusrahojen maksami-
sesta siten, että I-VIII luokkalaisille myönnettiin 25-140 mk/kk, 15 vuotta
täyttäneille, jotka eivät ole ansiotyössä, 150-200 mk/kk sekä vaativien eri-
koistehtävien suorittamisesta 400-500 mk. Maksutapa otettiin käytäntöön v:n
1952 alusta.

*Alaikäisiin kohdistuneiden rikosten ilmoittaminen lastensuojeluviranomai-
sille.* Edellä olevan johdosta lautakunta esitti (20.3. 68 §) kaupunkinhalli-
tuksen kautta sosiaaliministeriölle, että sen harkitsemalla tavalla lasten-
suojelelain 50 §:n tulkinasta saataisiin noudatettavaksi tarpeelliset ohjeet.
Sosiaaliministeriö ilmoitti, ettei nykyisen lain nojalla voida antaa sitovia
määräyksiä esim. poliisiviranomaisille tässä suhteessa, mutta että lain uu-
distuksen yhteydessä tulitaisiin tämä kohta lakitekstissä selventämään.

Paikallisasiamiesten palkkioiden korotus. Lastenhuoltoviraston eri paikka-
kunnille sijoituskotien hankkijoiksi ottamien asiamiesten palkkioita lauta-
kunta joutui (1.6. 122 §) korottamaan heinäkuun 1 p:stä seuraaviin määriin:
uuden sijoituskodin hankkiminen 1 000 mk, kesäkodin hankkiminen 500 mk, si-
joituskodin valvonta ja hoitomaksun välittäminen 1 400 mk vuodessa sekä kas-
vatuskodin valvonta 800 mk vuodessa.

Göteborgin lastensuojelulautakunnan kutsu. Lautakunta teki (27.2. 37 §)
kaupunginhallitukselle esityksen, että lautakunta saisi lähettää kaksi edus-
tajaa Göteborgin kaupungin lastensuojelun 25-vuotistoiminnan merkeissä järjes-
tettävään konferenssiin toukokuun 4 ja 5 p:nä. Edustajina olivat lautakunnan
puheenjohtaja S. Manninen ja toimitusjohtaja A.E. Heiskanen.

Ammattiopetushenkilökunnan supistaminen Ryttylän koulukodissa. Ammattiopetukseen osallistuvien oppilaiden määrän pienentymisen vuoksi lautakunta päätti (30.1. 17 §), että koulukodin avoimia, vakinaisia metallitöiden apulaisopettajan, sepän ja puusepän virkoja ei toistaiseksi täytettäisi. Laitokseen jäivät näin ollen metallitöiden opettajan, veistonopettajan, konepuusepän, suutarin ja räätälin virat.

Kaksi kuolemantapausta Ryttylän koulukodissa. Toukokuun 27 p:nä katosi uintimatalla eräs Alatalo-osaston oppilas. Hänet löydettiin myöhemmin hukku-neena. Heinäkuun 29 p:nä tavattiin toinen oppilas kuolleenä asuinhuoneensa vaatekomeroon hirttäytyneenä. Tapaukset ilmoitettiin heti poliisiviranomais-ten tutkittavaksi. Valtiovallan tehtävään määräämiä tutkijoita avustivat kau-punginlakimies ja lastensuojelulautakunnan asettama (5.7. 190 § ja 23.8. 225 §) tutkimuskomitea. Hukkuneen oppilaan kuolemansyyn oikeudellinen käsittely tapahtui joulukuun 28 p:nä kihlakunnanoikeudessa. Tällöin oikeus totesi, et-tei mitään rikokseen viittaavaa ollut tapahtunut, vaan että tapaus oli onnet-tomuus. Hirttäytyneen oppilaan kuolemansyytä ei syyttäjä katsunut tarpeelli-seksi saattaa oikeuden käsiteltäväksi, koska tutkimuksissa ei ollut ilmennyt mitään rikokseen viittaavaa. Lautakunnan asettama tutkimuskomitea jatkoi työ-tään, mutta sen mietintö ei valmistunut vuoden loppuun mennessä, vaan siirtyi vuoden 1952 puolelle.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia lautakunta käsittelee yhteensä 99 (edellisenä vuonna 81).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta sosiaaliministe-riön ja kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 10 (11) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmäärä-rähoja.

Oman erikoisryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimis-tolle antamat 25 (31) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläislas-ten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti kuuteen toimistoon seuraavasti:

1. Yleinen eli hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen las-tensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimis-ton johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toi-mi hovioikeuden auskultantti A.E. Heiskanen. Lautakunnan sihteerinä oli so-sionomi E. Stenholm.

2. Turvattomien lasten huoltotoimisto eli lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin turvattomien lasten huolto-osastossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna osaston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten val-vonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten hoidon valvonta (19.10. 1948 27 §), nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirikistykseen järjes-täminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomai-sille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri M. Törnudd.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusosas-tolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnal-lisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e)kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksenteijöitä koskevissa säännöksissä on lasten-suojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, fi-losofian maisteri K. Helasvuo.

4. Aviottomien lasten huoltotoimisto eli lastenvalvojan toimisto, jonka tehtävänä oli hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella synty-neistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuk-sessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan

tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asuminen- ja avicerolasten hoidon ja kasvatuksen sekä taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama erityishuolto-osasto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti E. Tynkkynen.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisti perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat erityishuolto-osastolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätty tehtävät sekä järjestää ja valvoa pikkulasten hoidon neuvontaa ja äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

6. Työhuoltotoimisto, jonka tuli valmistella sotaorpojen ja sotaaleskien työhuoltolakien, invaliidihuoltolain ja ammattiopintojen avustamisesta annetun lain edellyttämät asiat työhuolto-osastolle esiteltäviksi ja muuten täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätty tehtävät. Toimiston johdosta vastasi työ- ja opintohuoltaja, insinööri A. Levento.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tili-toimisto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 227 sääntöpalkkaisesti sekä 83 tilapäisesti palkattua eli yhteensä 310 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päätyessä 228, 87 ja 315. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 50 sääntöpalkkaista ja 19 tilapäistä ja vuoden päätyneessä 50 sääntöpalkkaista ja 21 tilapäistä lastensuojeluviraston sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 46 720 kirjelmää (edellisenä vuonna 42 756). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 349 (1 545), turvattomien lasten huoltotoimiston 6 555 (6 344), suojelukasvatustoimiston 4 801 (4 640), aviottomien lasten huoltotoimiston 17 269 (12 451), äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 9 191 (8 860) ja työhuoltotoimiston 7 555 (8 916).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon pikkulastenkoti, jossa eri osastoilla oli yhteensä 100 hoitopaikkaa 0-2 vuoden ikäisille normaalilapsille. Syyskuun 9 p:nä 1948 paikkojen lukumäärää lisättiin väliaikaisesti 15:llä. Kodin johtajana toimi terveyssisar L. Härmälä apunaan 35 sääntöpalkkaista ja 15 tilapäistä viranhaltijaa.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoinen on 34 hoitopaikkaa, on tarkoitettu lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti M. Ritvanen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 9 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Nukarin lastenkoti syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. Ojalainen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivolän koulukoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle, käytökseltään moitteettomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Koulukodin johtajana toimi opettaja V. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 23 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maataloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 75 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M.E. Sutinen apunaan 33 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivonriemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 sääntöpaikkaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti sijaitsi Sofianlehdossa. Edellinen näistä toimi havainnoimislaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoito- paikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset saattoivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- tai ammattikoulua. Ammattioppilaskoti taasen tarjosi asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyneille pojille, joilla ei ollut kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voineet vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa oli yhteensä 100 ja ammattioppilaskodissa 36 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko heinäkuun loppuun saakka, jolloin hän erosi täysin palvelleena. Elokuun 1 p:stä oli laitoksen johtajana filosofian kandidaatti W. Erko. Lisäksi oli laitoksessa 26 sääntöpaikkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 3 muuta työntekijää. *Hyvösen lastenkoti* toimi 33 paikkaisena normaali-lasten laitoksena Kotkan kadun n:o 14-16:ssa. Kodin johtajattarena oli terveyssisar I. Siirala apunaan 9 muuta viranhaltijaa.

Ent. Bengtsdrin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna edelleenkin lautakunnan hallinnassa. Tilalla harjoitettiin maanviljelystä kaupungin laskuun, suoritettiin jatkuvasti viljelysmaiden perusparannuksia ja metsänraivauksia sekä tilalla olevien rakennusten kunnostamistöitä. Tilalla oli myös kertomusvuonna nuorisotyölautakunnan järjestämiä nuorison kesäleirejä.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan koulukodin osalta lastenhuollontarkastaja ja muitten koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa kouluissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidot voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteiden lisensiaatti P. Leisti. Kaupungin lastenpsykiatri teki kertomusvuonna useita tarkastusmatkoja lautakunnan alaisiin laitoksiin. Lasten terveyden- tilasta mainittakoon lautakunnan lääkärin kertomuksesta poimittuna seuraavaa:

Vuoden aikana oli ravinnon laatu, valmistus ja säilytys kaikissa lastenhuoltolaitoksissa moitteetonta. Siisteys ei antanut aihetta huomautuksiin.

Yleistila parantui kauttaaltaan edellisiiin vuosiin verrattuna ja ravitsemustila oli hyvä. Kulkutaudeista esiintyi huomattavimmin vain influenssaa sekä Sofianlehdon pikkulastenkodissa vesirokkoa. Huomattavaa oli ripulitapausten väheneminen ja etenkin niiden lievä laatu. Samoin yleensä kaikki muutkin sairaustapaukset olivat melko lieviä. Erityisesti tämä oli ilahduttavaa pikkulastenkodin kohdalla: Sofianlehdon hoidokkien joukossa sattui vain kaksi kuolemantapausta, jotka molemmat johtuivat synnynnäisestä epämuodostumasta.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavalla sivulla olevalla taulukosta.

Turvattomien lasten huoltotoimisto

Turvattomien lasten huoltotoimistolle tehtiin vuoden aikana 2 168 (2 349) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-apupyynnöitä. Tällöin ei ole laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-apupyynnöistä oli 47 (38) holhousasioita ja 80 (59) adoptioasioita sekä loput muita lasten kotiolojen selvittelyasioita koskevia. Adoptiasioista koski 14 (14) aviolapsia ja muut

Tautiryhmä	Sofianlehto	Reijola	Malmi	Hyvönen	Kullatorppa	Nukari	Vastaanotto- koti	Toivola	Toivoniemi	Ryttylä	Yhteensä
Hengityselin-											
katarrit	166	47	16	20	11	26	37	1	17	35	376
Influenssa	20	33	-	-	30	20	1	21	12	23	160
Vesirokko	111	-	-	-	-	-	-	1	-	-	112
Korvatulehdukset	91	3	-	1	-	-	3	3	1	2	104
Paiseita	48	3	4	4	6	2	3	6	-	13	89
Ripulia	58	-	1	-	2	-	1	-	-	-	62
Ihotumat	42	-	3	-	-	2	4	-	1	2	54
Angina	21	-	-	1	-	-	10	10	1	4	47
Tapaturmat ja											
loukkaantumiset	-	-	1	-	-	2	5	15	-	18	41
Hinkuyskä	-	4	-	-	4	-	-	-	-	-	8
Tulirokko	2	1	-	-	4	-	-	-	-	-	7
Keltatauti	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6
Keuhkokuume	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Tuhkarokko	-	-	-	-	-	2	2	-	-	1	5
Silmätulehdukset	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	4
Suutulehdukset	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Pleuritis	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
Tuberkuloosi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Muut sairaudet	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	5
Yhteensä	565	91	25	26	58	54	73	60	33	106	1091

avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Ilmoitukset ja virka-apupyyntöet jakaantuivat ilmoituksen tekijän, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti: (taulukko sivulla 9)

Huostaanotetut lapset. Turvattomien lasten huoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2 222 (2 163) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa, eli 1 657 (1 541) lasta oli sijoitettu yksityishoittoon, nimittäin 905 (788) yksityisiin perheisiin ja 752 (753) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 225 (236) eli 10.1 % (10.9 %) ruotsinkielisiä ja 16 (15) eli 0.7 % (0.7 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 790 (776) lasta ja poistettiin 701 (731) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1952 jäi 1 521 (1 432) lasta.

	0-1 v.		2-6 v.		7-15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		Yht.
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	
<i>Ilmoituksen tekijä:</i>											
Huoltoviranomainen	17	14	48	43	33	19	-	-	98	76	174
Terveystoimiviranomainen	34	42	62	30	17	9	-	-	113	81	194
Kouluviranomainen	-	-	1	-	9	4	-	-	10	4	14
Poliisiviranomainen	11	7	11	11	4	12	-	1	26	31	57
Holhousviranomainen	1	1	7	12	12	14	-	-	20	27	47
Muut viranomaiset	1	1	9	6	23	21	-	-	33	28	61
Lastensuojelujärjestöt	13	10	28	29	5	7	-	1	46	47	93
Lastensuojeluviraston virkailijat	9	3	10	14	37	24	3	1	59	42	101
Vanhemmat	131	137	203	170	98	58	1	-	433	365	798
Yksityiset henkilöt	63	55	138	125	134	113	-	1	335	294	629
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168

<i>Ilmoituksen syy:</i>											
Lapsen:											
sairaus	8	9	5	4	2	1	-	-	15	14	29
raajarikkoisuus	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2
aistivallisuus	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	2
vajaamielisyys ja mielisairaus	2	2	4	5	11	5	-	-	17	12	29
muu henkinen poikkeavuus	1	-	1	2	6	2	-	-	8	4	12
Isän, äidin tai molempien:											
kuolema	-	-	9	10	5	16	-	-	14	26	40
sairaus	75	49	122	73	33	16	1	-	231	138	369
lapsen hylkääminen	9	5	14	12	1	1	-	-	24	18	42
huolimattomuus, työhaluttomuus	16	13	24	28	22	3	-	-	62	44	106
työolot	12	10	13	9	4	-	-	-	29	19	48
asuntovaikeudet	100	92	86	84	66	31	2	-	254	207	461
juoppous	25	19	63	60	63	53	-	-	151	132	283
irtolaisuus	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3	3
vapausrangaistus	5	1	2	7	-	-	-	-	7	8	15
lapsen pahoinpitely	4	3	13	8	11	8	-	-	28	19	47
muu kasvatuskyvyn puute	-	4	22	15	34	17	-	-	56	36	92
Lapseen kohdistunut si- veellisyysrikos											
	-	-	-	2	1	2	-	-	1	4	5
Muu syy	23	60	138	120	113	124	1	4	275	308	583
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168
Toimenpiteet:											
Varoitus	11	9	24	11	24	11	-	-	59	31	90
Suojeluvalvonta	1	-	1	1	6	4	-	1	8	6	14
Epätäydellinen huostaanotto	-	-	22	7	6	4	-	-	28	11	39
Huostaanotto:											
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	3	3	13	12	6	7	-	-	22	22	44
sopimuksen perusteella vastoin vanhempien tahtoa	82	88	111	110	35	24	-	-	228	222	450
Lausunnot eri viranomaisille	-	1	2	2	1	1	-	-	3	4	7
Muut toimenpiteet	3	1	18	16	48	40	1	-	70	57	127
Ei toimenpiteitä	159	130	271	227	225	173	3	-	658	530	1188
	21	38	55	54	21	17	-	3	97	112	209
Yhteensä	280	270	517	440	372	281	4	4	1173	995	2168

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 81 lasta (77) 5 363 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 2 588 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 13 (12) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 350 (309), yksityisissä hoitokodeissa 33 (23) lasta.

Huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Kulkutautisairaan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet folkhälsanin mentaalihygienisessä neuvolasta, yhteensä 164 (98) tapauksessa.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: 1)

- 1) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, on hänet merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

	L a p s i a									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1950		Uusia		Yh- teen- sä	Eronneita		Jäljellä v:seen 1952		Kaikkiaan	Keskim. hoi- dokkia
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.		Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.		
Aistiviallisten laitokset	2	2	-	-	4	1	2	1	-	398	99.5
Kaatumatautisten huoltolaitokset	5	1	-	1	7	3	-	2	2	1 516	216.6
Vajaamielisten laitokset	46	45	2	2	95	9	2	39	45	31 161	328.0
Heikkomielisten lasten lasten- kodit	48	24	11	4	87	4	7	55	21	28 516	327.8
Ongelmalasten hoito- ja tark- kailukodit	3	-	1	1	5	2	-	2	1	1 264	252.8
Sairaalat	3	2	2	-	7	-	-	5	2	2 555	365.0
Tavalliset lasten- kodit	60	45	43	23	171	19	10	84	58	53 651	313.7
Yksityisperheet Helsingissä	2	5	3	1	11	-	1	5	5	3 551	322.8
Yksityisperheet muualla	6	10	2	12	30	3	4	5	18	9 353	311.8
Yhteensä	175	134	64	44	417	41	26	198	152	131 965	316.5

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 157 (168), heikkomielisiä 199 (151) ja muuten poikkeavia 61 (44).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 91 (85) syvemmin vajaamielisiä, 116 (97) heikkomielisiä ja 21 (17) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1951 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofian- lehdon pikku- lasten- koti	Reijolan lasten- koti	Kulla- torpan lasten- koti	Malmin lasten- koti	Mukarin lasten- koti	Toivolän koulu- koti	Hyvösen lasten- koti	Vastaan- ottokodin koulu- lainsas- to	Yhteensä
V:sta 1950 hoitoon jääneitä	119	35	36	39	32	70	-	39	370
V.1951 hoitoon otet- tuja	197	88	7	30	5	14	54	78	473
Yhteensä	316	123	43	69	37	84	54	117	843
Näistä:									
a) Edelleen toimis- ton hoidossa ol- len sijoitettiin:									
yksityishoitoon	31	19	-	4	-	-	3	7	64
toiseen lasten- kotiin	62	23	3	3	2	3	-	27	123
sairaalaan	2	1	2	-	1	-	-	-	6
Toimiston hoidos- ta poistettuina									
luovutettiin:									
vanhempainsa									
hoitoon	93	44	6	24	-	2	18	29	216
toiseen maksut- tomaan hoitoon	13	-	1	1	-	2	3	6	26
toisen kunnan									
hoitoon	6	4	-	-	1	-	1	2	14
muihin lasten- huoltolaitoksiin	-	-	-	-	1	3	1	4	9
kuoli	2	-	-	-	-	-	-	-	2
poistettiin muis- ta syistä	-	-	-	-	-	4	-	4	8
Poistettuja yhteensä	209	91	12	32	5	14	26	79	468
V:een 1952 jääneitä	107	32	31	37	32	70	28	38	375

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1951 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 3 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 4 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 5 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 7 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1950 hoitoon jääneitä	222	144	208	368	942
V.1951 hoitoon otettuja	252	134	100	229	715
Yhteensä	474	278	308	597	1 657
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	14	16	8	18	56
siirrettiin kunnan lastenkotiin	54	17	7	18	96
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	35	16	1	2	54
siirrettiin sairaalaan	3	4	4	1	12
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	-	-	1	1	2
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	-	-	-	-	-
luovutettiin vanhempiensa hoitoon	113	85	24	58	280
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	6	-	-	-	6
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	-	-	2	3
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	27	13	21	23	74
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	4	1	15	27	27
poistettiin muista syistä	-	-	-	-	-
kuoli	2	-	1	1	4
Poistettuja yhteensä	249	152	82	151	634
V:een 1952 jääneitä	225	126	226	446	1 023

Muuten mainittakoon, että Nurmijärven Yhteiskoulun koulukodissa 1 poika, 122 päivää, jäi seuraavaan vuoteen.

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta harkittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta valmisti 30:lle (28) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 807 810 mk (573 534), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 243 323 mk:n (213 470) korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 368 (294). Näistä erosi 151 (118) ja uusia sijoitettiin 229 (192), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 446 (368).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Siuntiossa, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Ylivieskassa, Somerolla, Nurmossa, Jokioissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuihin lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 300 mk:sta 15 000 mk:aan kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetty vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoittoon sijoittamat lapset - lukumäärältään 1 657 - aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 55 920 339 mk (39 008 557) eli keskimäärin 33 748 mk (25 314) vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattoipetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 46 (7) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 44 lasta ja valvontaan määrättiin uusia tapauksina 19 lasta, joten v:een 1952 jäi 21 (46) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi turvattomien lasten huoltotoimisto lastensuojelulautakunnan päätöksen (19.10.1948 27 §) perusteella. Kertomusvuoden aikana oli 3 694 aviottomia lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää vuosikirjan taulukoista.

Kasvatillapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 415 (691) kasvattilasta, joista poikia 202 (324) ja tyttöjä 213 (367). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 130 (342) ja aviolapsia 285 (349).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä ole kaivanneet jälkiavustusta, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset jouduivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset laitoksissa hoidetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkiavustukseen 10 (6) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 12 lasta ja poistettiin 13, joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 9 (10). Toivolan koulukodin entisiä hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin. Heidän lukumääränsä oli kertomusvuoden lopussa 15 (15).

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 8 nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 18. Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 29 (11), joten v:lle 1952 siirtyi 19 (29) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkestystoiminta. Tarjotakseen varattomienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 395 (567), joista 262 (327) lapsille ja 133 (210) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmillä ei ollut sukulaisia tai tuttavuuksia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia ja maksullisia kesäkoteja 288 (256), jolloin turvattomien lasten huolto-osasto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 280 485 mk:aan (274 940).

Lasten leikkikenttötoiminta siirtyi lastentarhain johtokunnan valvontaan kertomusvuoden alusta lukien.

Kokoukset. Turvattomien lasten huolto-osasto piti 16 (14) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 1 581 (1 684).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 842 (823), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16 - 17 v.		Kaikkiaan		
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Yht.
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	60	13	-	2	60	15	75
Poliisi- ja oikeusviranomainen	354	26	150	50	504	76	580
Huoltoviranomainen	5	2	-	2	5	4	9
Lastensuojeluviranomainen	22	-	6	7	28	7	35
Yksityinen henkilö	69	36	21	17	90	53	143
V. 1951 saap.ilm. yht.	510	77	177	78	687	155	842
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	-	-	-	1	-	1	1
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	52	11	-	1	52	12	64
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	348	32	8	5	356	37	393
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	1	-	2	1	3	1	4
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	23	3	32	9	55	12	67
Ehdollinen tuomio	4	1	25	5	29	6	35
Irtolaistapainen elämä	53	20	40	45	93	65	158
Tavattu juopuneena	7	3	58	5	65	8	73
Muu syy	22	7	12	6	34	13	47
V.1951 saapuneita ilmoituksia yhteensä	510	77	177	78	687	155	842
V:sta 1950 jäljellä olevia ilmoituksia	110	17	39	25	149	42	191
Kaikkiaan	620	94	216	103	836	197	1 033
Kohdistetut toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus ..	205	18	53	6	258	24	282
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	9	1	-	-	9	1	10
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	11	-	16	8	27	8	35
Toimitettu lääkärinhoitoon	-	2	-	-	-	2	2
Muu toimenpide	9	-	1	1	10	1	11
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	78	15	15	13	93	28	121
Lsl. 9 § 1 mom.	3	-	-	-	3	-	3
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvataminen, sopimuksen nojalla	42	3	12	8	54	11	65
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvataminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	6	-	3	-	9	-	9
Nuorisohuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	143	40	89	59	232	99	331
V.1951 käsiteltyjä ilmoituksia yhteensä	506	79	189	95	695	174	869
V:een 1952 jääneitä ilmoituksia	114	15	27	8	141	23	164
Kaikkiaan	620	94	216	103	836	197	1 033

Huoltolaitos	L a p s i a					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1950	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1952	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
Ryttylän koulukoti	73	9	82	34	48	22 879	279,0
Toivoniemen koulukoti	15	6	21	9	12	4 952	235,8
Vastaanottokoti	9	54	63	45	18	4 414	70,1
Ammattioppilaskoti	7	4	11	9	2	1 243	113,0
Yhteensä	104	1) 73	1) 177	1) 97	80	33 488	189,2

Ilmoitukset koskivat 760 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 457 ja tyttöjä 160 sekä 16-17 vuotiaita poikia 73 ja tyttöjä 70. Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausunto kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta 37 uudesta tapauksesta, koulupsykologien toimistosta 67, Samfundet folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta 6 ja Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä 7 tapauksessa, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin lausunto 1 tapauksessa, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suostui soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa 9 oppilaasta.

	Suojausvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa				Poik.	Tytt.	Yht.
	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö			
Jäljellä v:sta 1950	201	11	78	6	210	86	296
V. 1951 valvontaan tulleita	96	10	51	1	116	42	158
Yhteensä	297	21	129	7	326	128	454
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	19	-	17	2	16	22	38
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	40	1	17	2	49	11	60
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	25	1	7	-	24	9	33
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	-	-	1	-	1	-	1
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi	4	-	8	-	9	3	12
V:een 1952 jääneitä	209	19	79	3	227	83	310
Yhteensä	297	21	129	7	326	128	454

- 1) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaislukuun.

Lastenhuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee sivulla 186 olevasta yhdistelmästä.

Ammattioppilaskodissa oli 39 turvatonta poikaa, joista 23 oli jäljellä edellisestä vuodesta ja 16 oli kertomusvuoden aikana kotiin otettuja, 7 erosi ja 32 jäi kodin hoitoon v. 1952. Turvattomien lasten huoltopäiviä oli ammattioppilaskodissa 10 238.

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 246 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 108 poikaa ja 31 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 95 poikaa ja 12 tyttöä. Huoltopäiviä oli 49 750.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 20 lasta yhteensä 1 993 päivää; 4 poikaa ja tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 5 poikaa ja 3 tyttöä.

Pysyvässä valvonnassa olleet näkyvät edellisellä sivulla olevasta taulukosta.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukavastusosasto 79 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat.

Alaikäiset lainrikkijat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksenteijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksenteijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojelulain määräämistä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Useat yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 550 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia kirjojen ja urheiluvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	311	11	322
15-17- "	201	46	247
18-20- "	325	84	409
Yhteensä	837	141	978

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1951 irtolaistapaisten elämän takia 62 alle 18-vuotiaasta henkilöä, joista poikia 38 ja tyttöjä 24. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 70, joista 40 poikia ja 30 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 68, joista 62 poikia ja 6 tyttöä koskevia, ja pidätettynä oli 60 eri henkilöä, joista 55 poikia ja 5 tyttöä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15-17 vuotiaana rikoksen tehneet, joita nuorista rikoksenteijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15-17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, osan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisten elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Kokoukset. Suojelukasvatusosasto piti vuoden aikana 15 kokousta.

Aviottomien lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittämässä johdossa toimivan aviottomien lasten huoltotoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat aviottomien lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen, kun sen sijaan äitien opastaminen lastenhoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvomien tapahtuivat lastenhuollontarkastajan ja turvattomien lasten huoltotoimiston toimesta.

Lokakuun 1 p:stä 1948 lukien liitettiin lastenvalvojan valvontaan ja hoitoon asumis- ja avioerolapset, elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Ensiksi mainittuun päiviin saakka lasten äidit olivat saaneet vointinsa ja kykynsä mukaan koettaa periä sopimuksiin tai oikeuden tuomioihin perustuvia elatusmaksuja erossa-asuvilta tai entisiltä miehiltään. Kertomusvuonna hankittiin lastenvalvojan toimesta erinäisiä sopimuksia ja 114 tapauksessa oikeuden päätös lasten elatuksesta, mutta pääasiallinen toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle avioero- ja asumuserolasten kohdalla 291 sekä aviottomien lasten kohdalla 83 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin edellisten osalta 244 ja jälkimmäisten osalta 122 tapauksessa. Aviolasten elatusavun maksamisen laiminlyöjiä oli lastenvalvojan luetteloissa kertomusvuoden lopussa 2 045.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyihin avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1950 jäljellä olevia	3 117	Luettelosta poistettuja	581
Uusia hoidokkeja	577	V:een 1952 jääneitä	3 113

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia	Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2 695	1 407	- 15	4	-
Leskiä ja laillisesti			16 - 19	300	99
eronneita	331	231	20 - 24	989	607
Naineita	68	713	25 - 29	820	611
Tietoja puuttuu	19	762	30 - 34	549	446
Yhteensä 3 113	3 113		35 - 39	345	312
			40 - 49	92	271
			50 -	-	86
			Tietoja puuttuu ...	14	681
			Yhteensä 3 113	3 113	

Ammatti:

Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	63	206
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	36	134
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	218	168
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	554	266
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	889	904
Muita työntekijöitä	194	359
Merimiehiä ja kalastajia	3	109
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	122	228
Yksityisiä palvelijoita	653	2
Muun elinkeinon harjoittajia	19	4
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	362	733
Yhteensä 3 113	3 113	

Aviottomien lasten hoitoa valvoivat huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkipöyhäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenhoidon neuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:		Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	
	%		%
Hyvän hoidon	77.2	Hyvän hoidon	80.7
Suhteellisen hyvän hoidon	21.3	Suhteellisen hyvän hoidon	18.6
Epättydyttävän hoidon	1.5	Epättydyttävän hoidon	0.7
Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	65.9	Hyvässä kunnossa	74.9
Suhteellisen hyvässä kunnossa ..	29.3	Suhteellisen hyvässä kunnossa ..	22.1
Epättydyttävässä kunnossa	4.8	Epättydyttävässä kunnossa	3.0

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1951 aikana 23, joista kuollessaan 17 oli sairaalassa, 1 lastenkodissa, 2 kotona, 2 hoitokodissa ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:

Hinkuyskä	1	Tapaturma	1
Keskosia	10	Yleinen heikkous	1
Kuuhkokuume	6	Tuntematon	3
Synnytyksen yhteydessä ...	1		

Yhteensä 23

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan hyväksymällä sopimuksella 170 tapauksessa. joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 27.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja vireillä 28 ja uusia haasteita otettiin 174. Koska näistä 40 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 27 juttua sovittiin sekä 14 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 121 elatuskannetta. Jutuista voitettiin 101, hävittiin 20 riittämättömien todistusten vuoksi ja 5 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista tietoa, sillä hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 471 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojoille ja muillekin huoltoviranomaisille pyynnöstä virka-apua lastenvalvojen toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyynnöiden kokonaismäärä oli 434.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t

Siirto v:sta 1950	Avioliasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, posti-siirtotilin ja kassan saldo			911 043
Valvottujen säästötilien saldo	396 847	6 368 379	6 765 226
Helsingiläisille lapsille perityt elatusmaksut	33 202 714	31 940 371	65 143 085

Ulkokuntalaisille lapsille perityt elatusmaksut		49 750	49 750
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	932 344	5 064 319	5 996 663
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset			29 070
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	158 526	477 159	635 685
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	302 813	371 825	674 638
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1951	22 928	481 080	504 008
Lastenvalvojan säästötili ja posti-siirtotili			74 023
		Yhteensä	80 783 191

M e n o t	Avioliasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Helsingiläisille äideille suoritettujen lastenhoitoavustukset	32 998 516	30 506 804	63 505 320
Ulkokuntien lastenvalvoille suoritettujen maksut		49 750	49 750
Kaupungille suoritettujen hoitomaksujen korvaukset	932 344	5 064 319	5 996 663
Kaupungille suoritettujen oikeuskulujen korvaukset		17 379	17 379
Kaupungille suoritettujen tilapäisten avustusten korvaukset			21 070
Myönnetty tilapäiset raha-avustukset Oikeuskuluihin käytetty	461 339	831 605	1 292 944
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			74 024
Siirto v:een 1952:			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 223 609
Valvottujen säästötilien saldo ...	233 609	8 360 823	8 594 432
		Yhteensä	80 783 191

Lastenvalvojan oikeuskuluihin ja kansliamenoihin sekä aviottomien lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli varattu lautakunnan menoarvioon 800 000 mk:n suuruisen määräraha, mutta tarvittiin tähän 1 300 944 mk, josta kuitenkin saatiin v. 1951 takaisin perityksi 664 755 mk, mikä selviää edellä olevasta tiliselvityksestä. Helsingissä yksityisiin perheisiin sijoitetuille lapsille ja heidän hoitajilleen järjestettiin yhteinen joulujuhla.

Ottolapsiksi hyvin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 67 (90) aviotonta lasta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden 1951 aikana oli erityishuolto-osastolla 24 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 5 822 (edellisenä vuonna 6 002) anomusta. Anomuksista hyväksyttiin 5 689 (5 927) ja hylättiin 133 (75). Äitiysavustuksen määrä oli 4 500 mk syntyneeltä lasta kohden ja myönnettiin se varallisuudesta riippumatta kaikille, jotka olivat käyneet lääkärin, kättilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita tai jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat ja liitosalueen kättilöt. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 128 (2 394) ja neuvoloihin 3 694 (3 608) anomusta.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 5 406 (5 650) naimisissa olevaa ja 416 (352) naimatonta. 69 (81) anojaa synnytti kaksoset.

V:n 1951 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 25 596 400 (27 543 300) mk. Luontoisavustuksia annettiin 11 432 300 mk:n (6 175 400) arvosta. Luontoisavustukset olivat 2 800, 3 000 ja 3 300 mk:n hintaisia lastenvaatteita sisältäviä pakkauksia. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 890 (1 847) perhelisäanomusta, joista 462 (441) leskien ja 115 (112) työkyvyttömiä anomuksia. Anomuksista hylättiin 61 (61), joista 41 (42) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 20 (19) tapauksessa hylättiin anomukset muista syistä. Verotettavan tulon raja oli v. 1951 toimitetun taksoituksen perusteella IV kalleusryhmässä 2-lapsisella perheellä 1 800, 3-lapsisella 2 160, 4-lapsisella 2 600, 5-lapsisella 3 120, 6-lapsisella 3 640 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 792 perheellä (1 739) oli lisäksi oikeutettuja lapsia yhteensä 7 100 (6 910), joista 6 945 (6 756) alle 16-vuotiaista ja 153 (151) sellaista 16 vuotta täyttäneitä, mutta alle 20-vuotiaista, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 2 (3) sellaista 16 vuotta täyttäneitä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 263 (263) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman enimmäismäärän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun perusteella jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta per-	Perheitä	Lasta per-	Perheitä
hettä kohden		hettä kohden	
2	340	6	120
3	141	7	43
4	808	8	10
5	327	9	1
		10	2
		Yhteensä	1 792

Perhelisää saaneista oli 1 215 varsinaista suurperhettä, 462 leskien ja 115 työkyvyttömiä perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan		Työnjohtoasemassa olevia	38
viran- ja toimenhaltijoita ...	237	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	787
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia		Muita työntekijöitä	266
ym. yrittäjiä	57	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita	
Liike- ja varastoapulaisia	150	ilman ammattia	167
Autonkuljettajia	90		
		Yhteensä	1 792

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 128 860 (10 760 000) jaettiin suurille perheille 7 365 860 (7 146 000), leskiperheille 2 705 000 (2 590 000) ja työkyvyttömiä perheille 1 058 000 (1 024 000) mk.

Perhelisän saajat hankkivat itse suurimman osan haluamiaan tarvikkeita esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen perhelisätoimistoon. Kaupungin työtuvan välityksellä saatiin huomattava määrä vuodevaatteita ja pyyheliina- ja lakanakangasta ja Väestöliitto välitti huonekaluja ja vuoteita. Oy. Hetekasta saatiin sänkyjä 10 prosentin alennuksella. UNICEFin lahjoittaman villalangan loppuäärä 400 kg jaettiin myös kertomusvuoden aikana.

Perhelisävaroista käytettiin asuinrakennusten kunnostamiseen 274 250 (271 030) mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 5 021 906 (4 204 588) mk, huonekaluihin 301 840 (361 780) mk, vaatetukseen 5 118 214 (5 310 295) mk, kotieläimiin ja viljelysten edistämiseen 28 500 (22 450) mk, astioihin ja taloustarvikkeisiin 332 400 (462 357) mk ja muihin luontoissuorituksiin 51 750 (127 500) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 4 316 (3 848) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Työhuoltotoimisto

Sotaorpojen työhuolto. Työhuoltotoimiston kortistossa oli v. 1951 päättyessä 2 291 (1 937) orpoa, joista tyttöjä 1 031 ja poikia 1 260. Sotaorpojen työhuoltolain mukaisia esityksiä koulutuksen myöntämiseksi oppi- ja ammattikouluissa opiskeleville orvoille tehtiin 174 (157). Ministeriö antoi myönteisen päätöksen 126 tapauksessa, 17 tapauksessa saatiin kielteinen päätös ja 31 esitystä ratkaistiin vasta seuraavan vuoden puolella. Kertomusvuonna ja edellisinä vuosina annettujen päätösten mukaisesti suoritettiin 242 (236) orvon työhuoltomenoina kaikkiaan 4 212 266 mk. (3 571 052 mk).

Presidentti Kallion Rahastolle tehtiin 22 (39) esitystä taloudellisissa vaikeuksissa olevien orpojen avustamiseksi. Avustuksina jaettiin 25 orvolle yhteensä 76 750 mk (170 850 mk), mihin summaan sisältyvät edellisenä vuonna myönnetty ja kertomusvuoden kuluessa maksetut tilapäisavustukset.

Huollon kohteena oli kaikkiaan 267 orpoa ja huoltomenojen kokonaismäärä nousi 4 289 016 mk:aan (3 736 908 mk).

Sotaleskien työhuolto. Toimiston kirjoissa oli kertomusvuoden päättyessä 1 761 (1 811) sotaleskeä.

Koska sotaleskien työhuoltolaki lakkası v:n 1951 päättyessä, anoivat monet lesket, joilla ei aikaisemmin ollut ollut tilaisuutta hankkia ammattikoulutusta, vielä pääsyä erilaisille ammattikursseille sekä ammattityössä tarvitsemiaan työvälineitä. Kaikkiaan tehtiin sosiaaliministeriölle 126 (155) työhuoltoesitystä, joista 29 esitystä koski lainanmaksusta vapauttamista tai maksuajan pidennystä. Koulutusmenoina ja työvälineavustuksina toimisto suoritti 830 836 mk (163 708 mk). Presidentti Kallion Rahaston varoja ei enää käytetty leskien avustamiseksi eikä niitä anottukaan kuin 2 tapauksessa.

Sairausavustusesityksiä tehtiin 90 (121) ja avustuksina 77 leskelle maksettiin yhteensä 321 125 mk (366 670 mk).

Huoltoavustusten kokonaismäärä oli 1 151 961 mk (530 378) ja huoltoa saaneiden leskien luku 110 (121).

Ammattiopintojen avustaminen. Toimiston kirjoissa oli vuoden alussa 504 (981) sellaista opiskelijaa, joiden avustaminen jatkui edellisinä vuosina annettujen päätösten nojalla. Uusia laina- ja apurahahakemuksia käsiteltiin 706 (741). Myönteinen päätös saatiin 448 (582) tapauksessa, joista oli helsinkiläisiä 358 (453) ja 90 (129) maaseudulla asuvia ja täällä opiskelevia koskevia esityksiä. Uusien lainojen ja apurahojen määrä nousi 12 654 700 mk:aan (19 665 797 mk), josta helsinkiläisten opiskelijain osalle tuli 9 399 100 mk (15 066 600 mk). Kaikkiaan maksettiin opintoavustuksina 16 411 729 mk ja palautettiin valtiolle opintojen keskeytymisen ym. vuoksi käyttämättöminä 1 548 750 mk.

Kaupungin talousarvioon otetusta 1.5 milj. mk:n määrärahasta jaettiin lisäavustuksina 1 489 609 mk.

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyjä lausuntoja toisille viranomaisille lähetettiin 123.

Huollon kohteena oli yhteensä 1 259 opiskelijaa.

Invaliidihuolto. Toimisto hoiti jatkuvasti paikkakunnalla asuvien invalidien huoltoesitysten tekemisen sosiaaliministeriölle. Kertomusvuonna lähetettiin 611 (575) hakemusta asianomaisine lausuntoineen. 408 hakemukseen tuli myönteinen päätös, 72 (98) hakemusta evättiin ja 131 (46) tapauksessa päätös saatiin vasta seuraavan vuoden puolella.

Lääkintähuoltona myönnettiin sairaalahoittoa 44 tapauksessa, tekojäseniä, tukisidoksia, pyöriä ym. apulaitteita 137 tapauksessa, lääkkeitä 110 tapauksessa. Lääkintähuoltomenojen korvauksena anottiin valtiolta 1 249 676 mk.

Ammattikoulutusta varten myönsi sosiaaliministeriö 46 invalidille lainan tai apurahan tai myönnettiin koulutus työhuoltona. Invalidin perheen avustamiseksi opiskeluaikana 17 perhettä sai huoltorahaa. Invalidiopiskelijoista osa oli sotainvaliideja. Koulutusmenoina suoritettiin 1 698 762 mk.

Työvälineiden hankintaan tai oman yrityksen perustamiseksi myönnettiin 19 invalidille 188 900 mk avustuksina ja 350 000 mk lainoina.

Enkäisevän köyhäinhoidon määrärahasta maksettiin mainittujen huoltomenojen lisäksi 212 781 mk sosiaaliministeriön päätösten mukaisesti.

Työhuoltotoimiston kautta invalidirahaa hakeneista invalidiudesta 80 sai myönteisen päätöksen.

Kunnallisia invaliidivaroja käytettiin työhuolto-osaston päätösten mukaisesti 540 822 mk.

Lausuntoja erilaisten sotainvalidiiden huoltoa koskevien hakemusten johdosta annettiin sosiaaliministeriön sotainvalidiiden työhuoltotoimiston pyynnöstä 122 kpl.

Huollon kohteena oli 601 invalidia, mihin lukumäärään sisältyvät ne huollonsaajat, joiden edellisenä vuonna saaman päätöksen toimeenpano oli siirtynyt kertomusvuoteen. Toimiston luettelossa oli 2 680 invalidia.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 677 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 870 lasta (edellisenä vuonna 888), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 547 (2 522) lasta. Näistä oli 2 217 turvatonta ja 325 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 5 lasta osan vuodesta turvattomien lasten huoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 609 eli 63.2 % ja aviottomia 938 eli 36.8 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.5 ja 38.5 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 74.5 ja 25.5. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 139:llä eli 70.8 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 377:llä eli 23.4 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 93 eli 5.8 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 458:llä eli 48.8 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 440:llä eli 46.9 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 40:llä eli 4.3 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 1 973 eli 77.5 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 45 ja muualla Uudenmaan läänissä 68, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 388 eli 15.2 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 1 905:llä eli 74.8 %:lla Helsingissä, 14:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 19:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 144:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 198 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitettyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 088 eli 42.7 %, muiden työntekijäin 416 eli 16.3 %, palvelijoiden 209 eli 8.2 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 188 eli 7.4 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 336 eli 13.2 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 93 eli 3.7 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 526:ssä eli 20.7 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 208 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 318 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sensijaan 1 520:ssä eli 59.7 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 374 eli 14.7 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskky, 323:lta eli 12.7 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 256 lasta eli 10.1 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 379 lapsen, 14.9 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 133 tapauksessa, 5.2 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 242:lla eli 88.0 %:lla suomi. 271:llä eli 10.7 %:lla ruotsi ja 34:llä eli 1.3 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1951 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 270 650 093 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	32 993 839
Lastenkodit	64 713 459
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	22 744 012
Toivolan koulukoti	17 892 204

Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	26 569 709
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	55 920 339
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon ..	4 629 835
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	250 705
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	4 806 888
Tylsämielisten, kuuromykkäin ja raajarikkosten lasten erikoishoito ja opetus	4 313 586
Lasten kesävirikistys	2 522 213
Lastenvalvojan käyttövarat	819 170
Lasten hampaiden hoito	127 600
Kunnallinen lisäavustus ammattiopetukseen ...	2 286 189
Matkakulut	500 227
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten lähettäminen kotikuntiinsa	187 505
Lastenhuoltolaitosten maatilat	17 039 229
Yksityisille lastenhuoltolaitoksille myönnetty avustukset	1 635 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnettyt varat	10 698 384
Yhteensä	270 650 093

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	2 179 879
Reijolan lastenkoti	915 317
Kullatorpan lastenkoti	1 105 321
Malmin lastenkoti	552 400
Nukarin lastenkoti	870 007
Vastaanottokoti	3 854 786
Toivolän koulukoti	2 983 377
Ryttylän koulukoti	1 695 710
Toivoniemen koulukoti	1 108 484

Yhteensä 15 265 281

Tulot. Lastensuojeluteiminnasta saadut tulot nousivat v. 1951 96 562 240 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus	
Valtiolta	11 164 606
Vierailta kunnilta	7 754 570
Yksityisiltä korvausvelvollisilta ..	31 591 264
50 510 440	
Huoltolaitosten valtionapu	20 275 956
Huoltolaitosten oppilastoista saadut tulot	990 822
Ammattioppilaskodin hoidokkien suorittama korvaus	1 543 449
Maatilojen tilittämät tulot	
Ryttylän tila	5 787 209
Toivoniemen tila	2 993 015
Toivolän tila	4 453 837
Bengtsärin tila	843 306
14 077 367	
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus	9 153 034
Vierailta kunnilta ym. perityt matkakustannusten korvaukset	11 172
Yhteensä	96 562 240

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 285 915 374 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 189 353 134 mk eli 12 211 817 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Huoltolaitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 263 244 mk, Ryttylässä 1 874 216 mk ja Toivolassa 395 494 mk eli yhteensä 2 532 954 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatalojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 633 750 mk ja Ryttylän kohdalla 196 603 mk eli yhteensä 830 353 mk sekä voittoa Toivolan kohdalla 324 775 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuna nousivat v. 1951 seuraaviin määriin:

L a i t o s	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päävää koh- den, mk	Lasta ja vuotta koh- den, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	31 079 297	722	263 493
Reijolan lastenkoti	8 218 027	656	239 805
Kullatorpan "	6 754 877	514	187 573
Malmin "	6 283 712	455	165 637
Nukarin "	7 013 335	614	224 117
Toivolän koulukoti	16 967 521	646	235 659
Ryttylän "	20 971 854	923	337 110
Toivoniemen "	4 385 745	824	300 676
Vastaanottokoti	17 959 246	876	319 638
Ammattioppilaskoti	3 560 815	291	106 186
	123 194 429	681	248 382
Hyvösen lastenkoti	5 440 305	489	178 635
Yhteensä	128 634 734	669	244 346

Edellä mainitut päiväkustannukset jakautuivat seuraavalla tavalla:

M e n o e r ä	Lastenkodit					Koulukodit			Vastaa- ottokoti	Ammattiop- pilaskoti	Kaikkiaan	Hyvösen lastenkoti
	Sofian- lehto	Reijola	Kalle- torppa	Malmi	Nukari	Toivola	Ryttylä	Toivo- niemi				
M a r k k a a												
Palkkaukset	468	448	355	320	410	388	537	415	518	116	421	286
Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	79	59	35	31	55	65	123	107	148	69	81	67
Ruokinta	78	58	56	30	54	85	98	92	76	84	74	61
Vaatetus, kalusto ja pesu	67	74	58	64	69	80	123	132	105	11	78	54
Muut menot	30	17	10	10	26	28	42	78	29	11	27	21
Yhteensä	722	656	514	455	614	646	923	824	876	291	601	489

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 191 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 1 635 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 315 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin tukemiseksi 200 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* Kilossa ylläpitämänsä lastenkodin tukemiseksi 250 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 100 000 mk; *Helsingin Ensi koti* niminen yhdistys äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 420 000 mk ja *Aula-työkotien kannatusyhdistys* vammaisten nuorten työkodin tukemiseksi 350 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 10 698 384 mk; Hyvösen lastenkodin, joka kertomusvuoden alusta siirtyi kaupungin hallintaan, mutta jonka menoja varten ei talousarvioon ollut voitu merkitä varoja, menojen suorittamiseen 5 868 384 mk; Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Metsäkummun tarkkailukodin v:n 1950 tappion peittämiseksi 360 000 mk; Diakonissalaitoksen Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1950 tappion peittämiseksi 4 420 000 mk; lastensuojelulautakunnan alaisten 10 viranhaltijan osallistumista varten lastensuojeluväen kokoukseen Kuopiossa 50 000 mk.

Näiden avustusten lisäksi kaupunginhallitus jakoi lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemiseen varatusta määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 350 000 mk. Näistä varoista saivat avustusta *Helsingin poikakotiyhdistys* 140 000 mk; *Leppävaaran Pientenlastenkoti*, omistaja sairaanhoitaja H. Kivimäki, 60 000 mk; *Hemsysterskolan d Hindhår gård* 40 000 mk ja *Parasta lapsille* 110 000 mk.

Kaupungin avustamien yksityisten lastenhuoltolaitosten toiminnan valvomien oli lähinnä lautakunnan lastenhuollontarkastajan tehtävänä.

Lastensuojelurahastot.

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarot olivat joulukuun 31 p:nä 1951 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille		
äideille ja lapsille	39 664	21 838
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	12 080	9 785
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 697	16 771
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-ope-		
tuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille ..	60 060	26 378
L.A.Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto ...	10 300	5 343
M.Kotschakin lastenvaateetusrahasto	82 600	5 538
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 835	9 731
Yhteensä	288 236	95 384

Kertomusvuonna myönnettiin Bergman-puolisoiden lahjoitusrahastosta yksi 6 000 mk:n avustus.